

végzet, a szenvedélyek és a földi élet óriási órájának ketyegése... Madelon Ludolfs fordítása — egy-két mulatságos hibáskától eltekintve — olyan zamatosan, népiesen erőteljes, hogy szinte már túlságosan jó.

Erről a könyvről szinte vétek ilyen rövid ismertetést írni. Viszont az érdeklődőt kárpótolhatja *Kálay Miklósnak* a könyv elé írt gyönyörű, minden részletre kiterjeszkedő mesteri ismertetése.

(Martinkó András.)

Maeterlinck: *A méhek élete.* (Franklin-Társulat.)

Harminc esztendővel ezelőtt jelent meg először magyarul Maeterlinck könyve a méhek életéről. A mostani kiadványa már a harmadik magyar kiadás. Kritikailag hozzászólni idejét mult. S különben is: hogy három évtizeddel később megint egy új kiadásra volt szükség, ez a lény önmagáért beszél. De érdemes foglalkozni ma is a könyv tanításával.

Az volt-e Maeterlinck fő célja, hogy leírja az ember kis szárnyas szolgálóleányainak életét? Tehát: természetrajzot akart-e adni csupán s a költői tálalás csak csalétek a műben. Korántsem: inkább fordítva: a tárgy — a világ és az élet elénkötölő jeleinek egyik beszédes példánya — csupán ürügy a jelenséget mögött lappangó igazság lehető megközelítésére, a homály kitapogatására, a soha el nem érhetőnek egy-egy távoli megvilantására. Vagyis: a cél nem ismeretgyarapítás, hanem a fogékonyság növelése a metafizika iránt. Az élettempó gyorsulása szükségszerűen felszínesebbé eredményez. A rohanó ember előtt heburkolóznak a világ dolgai, a jelek önállósulnak, s igazsággá lépnek elő, s elvész minden, ami mögöttük van. Így lesz egyre magányosabb a föld vándora, egyre egyedülvalóbb. Meg kell állni olykor és sokáig el-elnézni valamit.

A méhek élete roppant sok tanulságot, gyakran megszügyenítő figyelmeztetést tartogat az ember számára. A társas lénynek mondott homo sapiens pl. hol van még attól a tökéletes harmóniában lezajló közösségi élettől, mely „Aristea mesés leányainál” tapasztalható. S több másról is lehetne szólni. Mégis a tanulság summája az, hogy az ember sürgősen tagadja meg a kissé már a jólneveltséghez tartozó, de meddő „nihil admirari”-t és helyébe válassza jelmondatul az „omnia admirari”-t, a zárt világ lakatainak ezt az egyetlen varázsigéjét.

(Csorba Győző.)

Hsziak Ping-Ying: *Lázadó lányok.* (Pantheon.)

Ehhez a könyvhöz, melyet Kína egyik legismertebb írója írt, Lin Yutang írta az előszót. A Böcs Mosoly és a Múlt pillanat igen megkedvelt szerzője, aki a Mi Kínában derít fényt a titokzatos Kína világára,

nagyon ajánlja ezt az íródot, akinek írásai-
val most találkozunk először a magyar olvasó-
közönség. Egy darab Kína tárul föl előttünk,
inkább élményszerűen, az élet szétfordult
mozaikjaiból összerakhatóan, kevés filozó-
fiával s még kevesebb bensőséggel. Ami Lin
Yutang könyveit annyira jellemzi, az ebből
a könyvből hiányzik. Ez nem az őszinteség,
mert abból ebbe is bőven jutott. *Ez a vaskos
keleti erény* a maga meztelenségében mutatja
be a forradalomba került, nemzeti fölkelés
eszméit magukévé tevő lányok lelkivilágát,
melyek épp ott kezdik Kínát, ami erejét
adta, egyben elzárta kifelé, a pogány tradí-
ció kínai falának ledöntögetésével. Az új
eszmék térhódításával, hogy kezd beszivá-
rogni az európai szellem, a rövid haj, a rö-
vid, testhez simuló szoknya és divatos kel-
méekkel együtt azok is másokká válnak, akik
felveszik, mert nemcsak a ruhát, hanem az
ilyen ruhákkal járó szokásokat is felöltik
magukra. A buddhizmus misztikus tana eről-
tetetté, nehézzé és tarthatatlanná válik, a
szülők despotizmusa ellen, egyben a régi
Kína ellen láznak az új Kína hívei, akiket
a régi rendszer tüzzel-vassal írt és üldöz.
Ping-Ying maga is mint sorkatona, unifor-
misba öltözött lány járja a frontot az új má-
moros jelszóval: Új-Kína. Háborús naplója
érdekes. De Alja Rachmanova írásaitól
messze van. Inkább riporter, filmoperatőr
stílusban lát, a képek elmélyítése és érzé-
keltetése nélkül. Így pereg előttünk egy szé-
dült vihar száguldó útja, mely lazít minden
régii eresztéken, de nem biztos, hogy fel-
tudja építeni az újat. Lin Yutang két lánya,
Adet és Anor ültették át a könyvet angolra,
s ez a fordítás az angol könyv után készült.
Az ismeretlen Ázsia, Kelet misztikus világa
elolvasása után közelébb jön egy lépéssel
hozzánk. (Pusztai Sándor.)

Wawiri. *Primitív népek költészete.* Össze-
állította és fordította Fónagy Iván. (Bib-
liotheca.)

A primitív népek költészete joggal kélt kí-
váncsiságot és érdeklődést az európai em-
berben, de várakozását és esztétikai igényeit
érthető okokból többé-kevésbé kielégítelle-
nül hagyja. Az afrikai négek, az amerikai
indianok, az óceániai szigetlakók szellemi
világa, erkölcsi élete, természetszemlélete és
nyelvhasználata annyira különbözik a miénk-
től, hogy költészetük megértéséhez és élvezé-
séhez valósággal etnográfiai, etimológiai és
pszichológiai szakismeret szükséges. A ki-
adó és fordító a *Wawiri* megjelentetésével
mégis hasznos és dícséretes munkát végzett.
A sokoldalúan összeállított, szép kiállítású
kötetben oly művet adtak a magyar olvasó-
közönség kezébe, mely egyfelől hiányt pótol
irodalmunkban, másfelől tanulságos bevezet-
tásával s a forrásmunkák jegyzékével min-
denkor hasznos útmutatást nyújthat a pri-
mitív költészet barátainak és kutatóinak.

(Bardócz Árpád.)